

Vrijdag 8 november 1918.

Nu eens wordt er gezegd, dat de wapenstilstand verworpen is, dan dat hij is aanvaard.

Dit was het laatste nieuws gisteren avond. Het leek wel waar te wezen. Er was niets van schieten meer te hooren. Vroeg donker; geen gas genoeg om er bij te kunnen lezen, schrijven of iets te doen, behalve in de kamer, het aanstooten tegen stoelen en meubels vermijndend, te kunnen rondgaan.

Het is koud, de kolen zijn slecht, het vuur dooft steeds van zelf uit; het wordt herhaaldelijk te vergeefs weder aangestoken.

Het is zoo vervelend, dat zitten in de duisternis. De waskaarsen zijn duur, vervalscht, dadelijk opgebrand. Verleden jaar heb ik een lampje en een flesch benzol gekocht.

Bang gemaakt voor 't ontploffen, liet ik het ongebruikt staan. Nood dwingt: heden in den namiddag was de recipient met vocht gevuld en nu toch beproefd het wiekje aan te steken. De vlam slaat boven het glas op. Er is geen veertje aanwezig om de pit neer te draaien.

"Haast, haast! Blaas het licht uit, naar de hoogte toe." Suzanne doet het. Het gelukt. De pit wordt heel kort afgesneden. Nu brandt het weder, maar het rookt, o het rookt en riekt zoo onheilspellend naar scheikundig vocht...

Het gaat niet en de overtuiging dringt zich op, dat dergelijk verlichtingstoestel gemaakt wordt voor den verkoop, niet voor 't gebruik.

Schier in alle huizen zijn de bedden in de kelders of 't gelijkvloers geplaatst. Hier evenzoo, doch slechts een verdieping lager, namelijk in een der twee woonkamers, waar de officieren slieden. Sedert de laatste vertrok, hebben de vensters opengestaan, heel den dag open; maar die onuitstaanbare reuk — laat mij a.u.b. zeggen stank — van muskus, waarmede een paar hunner zich parfumeerden, wil er niet uit.

Ook al goed: "Es ist halt Krieg! Il ne s' agit pas d' être difficile," zei in '14 mijn vluchteling uit Mechelen. Ik heb het reeds neergeschreven en herhaal het, mij zelve tot geduld vermanend van tijd tot tijd.

Vroeg naar bed. De meid zal in het aanpalend vertrek op de chaise-longue vernachten.

Neen, neen, de wapenstilstand kan niet uitgeroepen wezen. Het oorlogstempeest vangt aan, ontstuimiger dan ooit, met roffelvuur en gekletter van machiengeweren. Dat kan onmogelijk ver van hier wezen: alles rinkelt en davert; de vensters geven naar het zuiden. De nachtelijke lucht is niet heel donker en lichtsichten schieten er bestendig over heen. Geen obussen doorklieven meer het hemelruim:

"Wil ik opstaan en de ramen boven en beneden gaan openstellen tegen 't breken?" roept de meid van uit de nevenkamer — de tusschendeur is niet dicht.

"Neen, neen, wij zullen afwachten, wat er gebeurt."

Dat helsch spektakel houdt tot de dagklaarte aan. Hoe zonderling, de lucht is gansch effen bewolkt, maar heeft een dofgele kleur, als werd ze van daarachter door een fel licht beschenen. Zoo iets is soms na een geweldig onweder, ook waar te nemen.

Patroeljen van bondgenooten liggen te allen kanten rondom de stad en geraken er niet in.

Er wordt gestolen, ingebroken, geplunderd. Zoodra een huis ontruimd is, wordt er alles gewoonlijk uitgeroofd. Soldaten verkoopen halve beesten, vleesch, kleederen, linnen, meubels aan heel lage prijzen; alle dingen waarop zij de hand hebben kunnen leggen. In beslag genomen koeien, die ze naar een bepaalde plaats moeten leiden veilen ze aan wie wil

voor vijftig frank of nog min. Er zijn op den openbaren weg geiten en schapen afgeleverd tegen vijf frank het stuk.

Het gerucht loopt, dat de duitsche keizer afgetreden is, nu dat Oostenrijk al de harde voorwaarden van den wapenstilstand aangenomen heeft, Turkije ook afvalt en er burgeromwenteling in Duitschland ontstaat, is zijn verdere heerschappij onmogelijk.

Virginie LOVELING (« *In oorlogsnood* »)